

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «Основи теоретичної онкології»

1. Загальна інформація

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Форма навчання	очна денна, очна вечірня, заочна, здобувачі
Назва навчальної дисципліни	Основи теоретичної онкології
Кафедра	Онкології та радіології ФПДО
E-mail кафедри	Kaf_oncology_FPGE@meduniv.lviv.ua
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний email, Google scholar, Scopus)	Володько Наталя Антонівна, д.м.н., професор nvolodko@yahoo.com Савран Володимир Романович, д.м.н., професор savran@mail.lviv.ua Стернюк Юрій Мар'янович, д.м.н., професор dr.sternyuk@gmail.com
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	За вибором аспіранта/ів
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Вибіркова
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин (лекції/ практичні/семінарські заняття/ самостійна робота аспірантів)	90 год (8/28/8/46 - очна форма)
Консультації	Згідно з графіком

2. АНОТАЦІЯ ДО ДИСЦИПЛІНИ

Силабус з дисципліни «Основи теоретичної онкології» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії укладено у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти». Ознайомлення з вказаною дисципліною дає можливість здобувачу вищої освіти ступеня доктора філософії здобути компетенції (знання та вміння) відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця, дає базові поняття про принципи онкології та є необхідними для розуміння карциногенезу та поширення пухлини, метастазування. Засвоєння основ дає розуміння та дозволяє поглибити знання в розрізі виявлення та лікування неопроцесів.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета опанувати основи онкологічної теорії, етіології та теорій карциногенезу, а також методи виявлення та базові принципи лікування неопроцесів

Основними **завданнями** є:

- Ознайомлення з структурою надання онкологічної допомоги в Україні;
- Ознайомлення з принципом класифікації пухлин, морфологією новоутворів;
- Знати методи сучасної діагностики в онкології, розуміти принципи та доцільність застосування кожного методу
- Оволодіти знаннями про сучасні методики лікування в онкології. Знати класифікацію та принципи застосування препаратів для системної терапії в онкології

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії наступних **компетентностей та програмних результатів навчання**:

1. Інтегральна компетентність: здатність ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі медицини за спеціальністю «Онкологія», організувати і виконувати власну науково-дослідницьку роботу з метою генерування нових систематизованих знань, що мають теоретичне і практичне значення, можуть успішно впроваджуватись у вітчизняний і міжнародний дослідницький та освітній простір, практичну медицину та інші сфери життя.

2. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до науково-професійного, світоглядного та загальнокультурного саморозвитку і самовдосконалення.

ЗК2. Здатність автономно виконувати фахову та науково-дослідну роботу з дотриманням принципів академічної доброчесності, авторського права та наукової етики.

ЗК3. Здатність до різнобічного пошуку, самостійного аналізу та систематизації інформації з використанням сучасних комунікаційних та інформаційних технологій.

ЗК4. Здатність комунікувати в науково-професійному та освітньому середовищі, в тому числі, на міжнародному рівні.

ЗК5. Здатність незалежно мислити, виявляти, формулювати та ефективно вирішувати проблеми наукового характеру, приймати відповідальні рішення, продукувати нові знання та ідеї.

ЗК6. Здатність проводити моніторинг виконаних робіт, здійснювати оцінку інтелектуального продукту та забезпечувати його якість.

ЗК7. Здатність до узагальнення, обговорення та представлення результатів власного наукового дослідження у вигляді усної та письмової презентації державною та іноземною мовами, опанування майстерністю вести наукову дискусію з демонстрацією вільного володіння науковою термінологією, риторикою та культурою наукового мовлення.

ЗК8. Здатність працювати в команді, організувати, планувати та прогнозувати

результати власної чи колективної роботи, нести відповідальність за досягнуті результати, діяти в нових умовах, керувати роботою інших осіб та мотивувати їх для досягнення спільної мети.

3.Фахові компетентності:

ФК1. Здатність аналізувати, відтворювати, інтерпретувати та використовувати в практичній, науково-дослідницькій та освітній діяльності знання сучасного стану проблем та досягнень в галузі онкології, основних концепцій, теорій, гіпотез щодо розвитку, перебігу та лікування онкологічних захворювань.

ФК2. Здатність розробляти та управляти науковими проєктами в галузі онкології, формулювати мету, зміст та новизну дослідження.

ФК3. Здатність встановлювати потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень в галузі онкології, генерувати нові знання, наукові гіпотези, теорії та концепції щодо розвитку, перебігу, прогнозування наслідків та лікування онкологічних захворювань, а також їх профілактики.

ФК4. Здатність обирати та використовувати сучасні методи дослідження (опитування, огляду, спеціального клінічного обстеження, визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень пацієнтів онкологічними захворюваннями) відповідно до поставленої мети, завдань та очікуваних результатів.

ФК5. Здатність інтерпретувати, аналізувати й узагальнювати результати роботи з профільними пацієнтами, дані власних наукових досліджень із проблем онкологічних захворювань, визначати їх місце в системі існуючих знань, дотримуючись принципів наукової етики, академічної доброчесності й авторського права.

ФК6. Здатність впроваджувати нові знання з питань онкологічних захворювань в наукову сферу, освітній процес і практичну роботу за фахом «онкологія».

4.Програмні результати навчання:

ПРН 1. Безперервно самовдосконалюватись та застосовувати здобуті науково-професійні знання та вміння з онкології в науковій, фаховій та освітній діяльності.

ПРН 2. Використовувати набуті концептуальні та методологічні знання для організації й самостійного виконання наукового дослідження в галузі онкології.

ПРН 3. Добирати, аналізувати, інтерпретувати, коректно оцінювати і творчо використовувати клінічну та наукову інформацію стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, підходів до діагностики, лікування та профілактики онкологічних захворювань.

ПРН 4. Вміти виявити та окреслити невирішені проблеми щодо діагностики і лікування пацієнтів з онкологічними захворюваннями з подальшим визначенням шляхів їх вирішення.

ПРН 5. Продукувати нові знання та ідеї, формулювати наукові гіпотези, теорії та концепції в галузі онкології з урахуванням та дотриманням принципів наукової етики й академічної доброчесності.

ПРН 6. Самостійно аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати, узагальнювати,

систематизувати клінічні та наукові дані стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, підходів до діагностики, лікування і профілактики онкологічних захворювань.

ПРН 7. Розробляти дизайн і план власного дослідження за фахом «Онкологія» на основі самостійно сформульованих мети і завдань.

ПРН 8. Обирати, застосовувати і вдосконалювати сучасні методики дослідження пацієнтів з онкологічними захворюваннями.

ПРН 9. Розробляти та впроваджувати нові способи діагностики, лікування та профілактики онкологічних захворювань.

ПРН 10. Використовувати здобуті в результаті дослідження нові знання щодо онкологічних захворювань в практичній діяльності й освітньому процесі.

ПРН 15. Розвивати комунікації та застосовувати навички міжособистісних взаємодій в науковому, професійному, освітньому та міждисциплінарному середовищах.

ПРН 16. Дотримуватися принципів наукової етики у роботі з пацієнтами із онкологічними захворюваннями.

ПРН 17. Використовувати принципи академічної доброчесності та нести відповідальність за достовірність отриманих та оприлюднених наукових результатів.

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ТЕОРЕТИЧНОЇ ОНКОЛОГІЇ»

№	Назва розділу / модулю	Кредити	Години	Вид заняття (години)			
				Лекції	Семінари	Практичні Заняття	Самостійна робота
Очна денна, очна вечірня форма							
1.	Організація онкологічної допомоги населенню	1	6	1	1	2	2
2.	Класифікація пухлин		8	1	1	2	4
3.	Морфологія пухлин	1	16	2	1	5	8
4.	Основи теоретичної онкології		12	2	1	1	8
5.	Сучасні методи діагностики у клінічній онкології		24	1	1	10	12
6.	Загальні принципи лікування злоякісних пухлин	1	23	1	2	8	12
	Залікове заняття		1		1		
	ВСЬОГО	3	90	8	8	28	46

Тематичний план лекцій

№	Назва теми	Години
1.	Організація онкологічної допомоги. Принципи деонтології в онкології.	1
2.	Класифікація пухлин.	1
3.	Етіологія злоякісних пухлин.	0,5
4.	Канцерогенез.	1
5.	Клінічні аспекти морфології злоякісних пухлин.	2
6.	Основи імунології злоякісних пухлин.	0,5
7.	Променева діагностика пухлин.	0,5
8.	Ендоскопічна діагностика пухлин.	0,5
9.	Принципи медикаментозного лікування ЗН.	0,5
10.	Комбіноване і комплексне лікування ЗН.	0,5
	Разом	8

Тематичний план практичних занять

№	Назва теми	Години
1.	Організація онкологічної служби в Україні	2
2.	Основні форми обліку та звітності онкологічних лікувальних установ	2
3.	Класифікація пухлин	2
4.	Пухлини і пухлиноподібні процеси	2
5.	Морфологічні методи обстеження, значення в онкології.	2
6.	Цитологічні дослідження в діагностиці новоутворів.	2
7.	Етіологія пухлин. Хімічні, фізичні, біологічні канцерогени	3
8.	Канцерогенез на рівні клітини. Канцерогенез на рівні органа	2
9.	Обстеження хворих при підозрі на рак	2
10.	Променеві методи обстеження хворих	2
11.	Ендоскопічні обстеження в онкології.	2
12.	Хірургічне лікування ЗН: показання і протипоказання	3

13.	Комбіноване лікування злоякісних новоутворів	2
	Разом	28

Тематичний план семінарських занять

№	Назва теми	Години
1.	Організація обліку онкологічних хворих в Україні. Основні форми обліку та звітності онкологічних лікувальних установ	0,5
2.	Ендоскопічні обстеження в онкології	0,5
3.	Діагностика злоякісних пухлин – комп'ютерна томографія (КТ) і ядерно-магнітний резонанс (ЯМР)	1
4.	Діагностика злоякісних пухлин – ультразвукове дослідження хворих	0,5
5.	Структура і функції нормальної клітини. Етіологія пухлин. Хімічні, фізичні, біологічні канцерогени	0,5
6.	Канцерогенез, теорії канцерогенезу. Канцерогенез на рівні органа і організму.	0,5
7.	Облігатні та факультативні передраки. Імунологія злоякісного росту	1
8.	Загальні принципи лікування злоякісних новоутворів	0,5
9.	Покази до комплексного та комбінованого лікування злоякісних новоутворів	1
10.	Променева лікування онкологічних хворих	1
11.	Залік	1
	Разом	8

Тематичний план самостійної роботи

№	Назва теми	Години
12.	Організація обліку онкологічних хворих в Україні. Основні форми обліку та звітності онкологічних лікувальних установ	0,5
13.	Ендоскопічні обстеження в онкології	0,5
14.	Діагностика злоякісних пухлин – комп'ютерна томографія (КТ) і ядерно-магнітний резонанс (ЯМР)	1
15.	Діагностика злоякісних пухлин – ультразвукове дослідження хворих	0,5
16.	Структура і функції нормальної клітини. Етіологія пухлин. Хімічні, фізичні,	0,5

	біологічні канцерогени	
17.	Канцерогенез, теорії канцерогенезу. Канцерогенез на рівні органа і організму.	0,5
18.	Облігатні та факультативні передраки. Імунологія злоякісного росту	1
19.	Загальні принципи лікування злоякісних новотворів	0,5
20.	Покази до комплексного та комбінованого лікування злоякісних новотворів	1
21.	Променева лікування онкологічних хворих	1
22.	Залік	1
	Разом	8

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння аспірантами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:

- а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»);
- б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;
- в) розв'язання типових ситуаційних задач;
- д) контроль практичних навичок.

Комплексне оцінювання навчальної діяльності здійснюється виставленням традиційної оцінки, яка конвертується у бали відповідно у кожному з занять, аспірант отримує на практичному занятті: оцінку «5» - якщо він виконав правильно не менше 90% навчальних завдань; оцінку «4» - якщо він виконав правильно не менше 80% навчальних завдань; оцінку «3» - якщо він виконав правильно не менше 60% навчальних завдань; оцінку «2» - якщо він виконав правильно менше 60% навчальних завдань; На кінцевому етапі заняття викладач виставляє набрану суму балів і традиційну оцінку в журналі успішності.

Самостійна робота аспіранта оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки аспіранта.

Підсумковий контроль

Загальна система оцінювання проводиться по завершенню вивчення дисципліни у вигляді заліку.

Шкали оцінювання традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS

Залік – це форма підсумкового контролю засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у письмовій формі, з використанням навчальної платформи Misa, відповідно до розкладу. Триває 2 академічних години.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант за поточну навчальну діяльність для допуску до заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати аспірант за поточну навчальну діяльність для допуску до заліку становить 120 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих аспірантом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина

конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4 бальн а шкала	200 бальн а шкала	4 бальн на шкал а	200 бальн а шкала	4 бальн а шкала	200 бальн а шкала	4 бальна шкала	200 бальн а шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала
5	200	4,6	184	4,17	167	3,77	151	3,35	134
4,97	199	4,57	183	4,14	166	3,74	150	3,32	133
4,95	198	4,52	182	4,12	165	3,72	149	3,3	132
4,92	197	4,5	180	4,09	164	3,7	148	3,27	131
4,9	196	4,47	179	4,07	163	3,67	147	3,25	130
4,87	195	4,45	178	4,04	162	3,65	146	3,22	129
4,85	194	4,42	177	4,02	161	3,62	145	3,2	128
4,82	193	4,4	176	3,99	160	3,57	143	3,17	127
7,8	192	4,37	175	3,97	159	3,55	142	3,15	126
4,77	191	4,35	174	3,94	158	3,52	141	3,12	125
4,75	190	4,32	173	3,92	157	3,5	140	3,1	124
4,72	189	4,3	172	3,89	156	3,47	139	3,07	123
4,7	188	4,27	171	3,87	155	3,45	138	3,02	121
4,67	187	4,24	170	3,84	154	3,42	137	3	120
4,65	186	4,22	169	3,82	153	3,4	136	Менше 3	Недоста тньо
4,62	185	4,19	168	3,79	152	3,37	135		

Бали з дисципліни для аспірантів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати аспірант	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати аспірант	2

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності аспірантів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

7. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

1. Онкозахворювання, епідеміологія, основні причини раку. Онкозахворюваність, структура, облік і динаміка. Класифікація онкозахворювань, система TNM. Організація і задачі онкослужби. Протиракова боротьба, диспансеризація онкохворих. Профілактика онкозахворювань.
2. Інтерпретувати результати спеціальних методів дослідження (езофаго-гастроскопія, ректороманоскопія, колоноскопія, іригоскопія, рентгенографія органів грудної клітки, комп'ютерна томографія, УЗД органів черевної порожнини, малого тазу);
3. Сформулювати попередній клінічний діагноз у разі онкологічних захворювань різних локалізацій
4. Демонструвати вміння ведення медичної документації у клініці онкології;
5. Демонструвати володіння принципами онкологічної деонтології.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Обов'язкова

1. Атлас онкологических операций Под ред. В.И. Чиссова, А.Х. Трахтенберга, А.И. Пачеса. ГЭОТАР-Медиа, 2008 – 624 с. https://www.studmed.ru/chissov-vitrahtenberg-ah-paches-ai-red-atlasonkologicheskikh-operaciy_e41164afda7.html
2. Білінський Б.Т. Медичні помилки в онкології. Львів: Афіша, 2013. –324 с. <https://www.twirpx.com/file/1832133/>
3. Бережная Н. М., Чехун В. Ф. Иммунология злокачественного роста. Київ: Наукова думка. 2005. – 792 с.
4. Бондар Г. В., Попович О. Ю., Думанський Ю. В., Яковець Ю. І. та ін. Лекції з клінічної онкології. Том 1; Том 2. – Донецьк, 2006-7. – 442 с.
5. Бондар Г. В., Седаков І. Є., Шлопов В. Г. Первинно-неоперабельний рак молочної залози. Донецьк: «Каштан», 2005 – 348 с.
6. Бохман Я. В. Лекции по онкогинекологии. М.: Изд-тво: Мед. Инф. Агентство, 2007. – 304 с.
7. Винокуров В. П. Рак яичников: закономерности метастазирования и выбор адекватного лечения больных. СПб.: Изд-во: ФОЛИАНТ. – 2004. – 336 с.
8. Володько Н. А. Метастазування злоякісних пухлин: роль факторів пухлинного мікрооточення. Львів: Медицина світу.-2002. - 200 с.
9. Галайчук І. Й. Клінічна онкологія. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003 – 274 с.
10. Ганцев Ш. Х., Хустнутдинов Ш. М. Патология и морфологическая характеристика опухолевого роста: учебное пособие. – Москва: ООО «Медицинское информационное агентство», 2003. – 208 с.
11. Гранов Д. А. Рентгенэндоваскулярные вмешательства в лечении злокачественных

- опухолей печени. СПб.: ООО «Издательство ФОЛИАНТ», 2002. – 288 с.
12. Давыдов М. И., Нормантович В. А. Новые подходы в комбинированном лечении рака. М.: Медицина, 2003. – 219 с.
 13. Давыдов М. И., Стилиди М. С. Рак пищевода. Москва, «РОИЦ», Практическая медицина. 2007 – 392 с.
 14. Дурнов Л. А. Клинические лекции по детской онкологии. – М.: «МИА», 2004 – 271 с.
 15. Детская онкология: Руководство для врачей – Белогурова М. Б. – 2002. – 351 с.
 16. Євтушенко О. І. Онкологічна проктологія. – Кив: Вістка. 2012 – 387 с.
 17. Зелинский А. А. и др. Опухолевые маркеры в диагностике заболеваний органов репродуктивной системы. Одесса: Черноморье, 1998. – 113 с.
 18. Клиническая онкоурология / Под ред. Б. П. Матвеева. М.: Вердана, 2003. – 406 с.
 19. Краевский Н. А., Смольяникова А. В., Соркисова Д. С. Патологоанатомическая диагностика опухолей человека: Руководство для врачей // В 2-х томах. 4-е изд. Пере раб. и доп.. М.: Медицина. – 1993. – Т1. – 560 с., Т 2. – 688 с.
 20. Лазар Д. А., Мечев Д. С., Разуменко В. Д., Чеботарьова Т. Ф. Променева терапія пухлин головного мозку. К.: Медицина, 2010. – 190 с.
 21. Методичні рекомендації: Діагностика, лікування, спостереження та реабілітація хворих на рак щитоподібної залози / Упорядники: Ю. М. Стернюк, Б. Т. Білінський, О. О. Галай та ін. Львів-Відень, 2005. – 47 с.
 22. Миллер А.Б. Программы скрининга на рак шейки матки: Организационные рекомендации. ВОЗ. М.: Медицина, 1994. – 67 с.
 23. Минимальные клинические рекомендации Европейского общества медицинской онкологии (ESMO). / Ред. русск. перевода С. А. Тюляндин, Н. И. Переводчикова, Д. А. Носов; Москва: Издат. группа РОИЦ им. Н. Н. Блохина РАМН. – 2010. – 112 с.
 24. Молочная железа: рак и предраковые заболевания / под ред. В. И Тарутинова. Киев, 2006. – 416 с.
 25. Нейштадт Э. Л., Маркочев А. Б. Опухоли и опухолевидные заболевания костей. СПб.: ООО «Издательство ФОЛИАНТ», 2007. – 334 с.
 26. Общее руководство по радиологии // Под ред.Н. Pettersson. Серия по медицинской визуализации. Институт NICER. –1995. – Т1. – С. 1 – 668. – т.2. – С. 669-1330.
 27. Онкогінекологія: Класифікація TNM. Клінічні рекомендації. Режими медикаментозної терапії / Упорядники: Я. В. Шпарик, О. О. Олексяк, М. І. Ломницька. Львів: Галицька видавнича спілка. – 2005. – 80 с.
 28. Онкологія: Підручник – 3-те видання, перероб. і доп. / Б. Т. Білінський, Н. А.Володько, А. І. Гнатишак, О. О. Галай та ін.; За ред. Б. Т. Білінського – К. Здоров'я, 2004, 2007 – 528 с. <http://booksshare.net/index.php?id1=4&category=med&author=bilinskiybt&book=2004>
 29. Онкологія (За ред. І. Б. Щепотіна, В. Л. Ганула, І. О. Клименко. К.: Книга плюс, 2006. – 496 с.
 30. Онкологія: підручник / Ю. В. Думанський, А. І. Шевченко, І. Й. Галайчук, ...та ін. ; за ред. Г. В. Бондаря, А. І. Шевченка, І. Й. Галайчука. — 2-е вид., переробл. та допов. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. — 520 с. <http://kingmed.info/media/book/5/4093.pdf>
 31. Онкологія: Вибрані лекції з клінічної онкології / За ред. Г. В. Бондаря, В. С. Антіпової. Луганськ, ВАТ „Луганська обласна друкарня”. 2009. – 589 с.
 32. Онкологія. Вибрані лекції для студентів і лікарів / За ред. В. Ф. Чехуна. – К.: Здоров'я України, 2010. – 768 с.
 33. Пачес А. И. Опухоли головы и шеи. М.: Медицина. 1989 – 616 с.
 34. Переводчикова Н. И. Руководство по химиотерапии опухолевых заболеваний. Москва: Практическая медицина, 2005 – 704 с.
 35. Петри А., Сэбин К. Наглядная статистика в медицине. / Серия: Экзамен на отлично. Перевод с англ. М.: Издательский дом ГЭОТАР-Мед. – 2003. – 143 с.
 36. Поляков З. Е., Алексеевский Ю. Г., Даобуль С. А. Болезнь Ходжкина (лимфома) у детей. М.: МИР, 1993. – 328 с.
 37. Практическая онкология: Избранные лекции // Под ред. С. А.

- Тюляндина и В. М. Моисеенко. СПб.: Центр-ТОММ, 2004. – 784 с.
38. Радіологія (Променева діагностика та променева терапія.) / За заг. ред. М. М. Ткаченка. К.: Книга плюс, 2011. – 719 с.
39. Рак в Україні, : захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби /За ред. С. О. Шалімова. Бюлетень національного канцер-реєстру України. (дивитися щорічні №№ бюлетенів)
40. Русакевич П. С. Заболевания шейки матки: симптоматика, диагностика, лечение. Справочное пособие. Мн.: Выш. Шк., 2000. – 368 с.
41. Савран В. Р., Кенс А. А., Мриглоцький М. М., Савран В. В. Рак молочної залози: навчальний посібник. Львів, 2012. – 236 с.
42. Сеницын В. Е., Мершина У. Ф., Морозов С. П. Медицина в Интернете / 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Издат. дом ВИДАР, 2004. – 156 с.
43. Фільченков А. А., Стойка Р. С. Апоптоз і рак: від теорії до практики Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 524 с.
44. Химиотерапия злокачественных новообразований / Под ред. Э. Чу, В. Де Вита: пер с англ. М. : Практика, 2008. –447 с.
45. Шалімов С. А., Євтушенко О. И., М'ясоєдов Д. В. Сучасна діагностика і лікування злоякісних пухлин ободової кишки. Навчальний посібник. Київ: «Четверта хвиля», 2004. – 248с.
46. Шалімов С. А., Євтушенко О. И., М'ясоєдов Д. В., Приймак В. В. Комбіноване лікування хворих на рак ободової кишки. Київ: «Четверта хвиля», 2006 – 168 с.
47. Шалімов С. А., Осинский Д. С., Черный В. А. и др. Рак поджелудочной железы. Современное состояние проблемы. Киев: «Основа», 2007 – 320 с.
48. Энциклопедия клинической онкологии. Руководство для практикующих врачей / М. И. Давыдов, Г. Л. Вышковский и др. - М.:РЛС, 2005, 2004. – 1536 с.
http://vmede.org/sait/?page=1&id=Onkologiya_davudov_2010&menu=Onkologiya_davudov_2010
49. Гур'єв С. О., Шищук В. Д., Шкатула Ю. В. Медицина надзвичайних ситуацій. Екстрена медична допомога http://elkniga.info/book_48.html
50. Підручник для іноземних студентів до вивчення курсу «Військово- медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій» [Електронний текст] / П. М. Полушкін, С. А. Безбородько – Д.: ДНУ, 2018. – 216 с.
<http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/b4a68802b3b57a316fa962429cde7aa9VIJS'KOVOMEDI CHNA-PIDGOTOVKA-TA.pdf>